

מעדני אשר

גליון ת"ס (שנה י')
פרשת בהר בחוקותי
תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

האם מותר לאדם לבשל אוכל בשביל עבדו הכנעני ביום טוב?
יש לחקור בהא דקימ"ל אורי"ח סימן תקי"ב דאסור לבשל ביום טוב בשביל נכרי האם בשביל עבד כנעני מותר לבשל ביום טוב או דילמא אסור לבשל בשביל עבד כנעני.

הנה הר"ן על הרי"ף ביצה י' עמוד ב' כתב ראיתי מי שהתיר לבשל ביום טוב לעבדים מפני שמוזנתם עלינו, לא נתחורר לי אלא לדברי מי שפוסק כרבי עקיבא ביצה כ"א דסובר דהא דכתוב שמות י"ב "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" דאפילו נפש בהמה במשמע מפני שמוזנתיה עלינו, אי"כ הי"ה עבדים, אבל לדעת הרב אלפסי שפוסק כר"י יוסי הגלילי דאסור לבשל ביו"ט בשביל בהמתו, אינו נראה כלל להתיר לבשל לעבדים ביום טוב.

אבל בספר יערת דבש סימן י"ז **חולק על זה**: דכתב דאע"ג דקימ"ל דאסור לעשות סעודה בשביל עכו"ם לבדו ביום טוב, דכתיב לכם ולא לעכו"ם, אבל לעבדים כנענים מותר לבשל ביום טוב, דהם בכלל מצות, ואם חטאו ופרקו עול, מ"מ הם בגדר עבדים, וחיובים במצות, כמ"ש בישראל מומר, אעפ"י שחטא ישראל הוא, וכן בעבד, ומותר לעשות מלאכה בעבורו ביום טוב.

ולפי זה מיישב דבר נפלא: דאסתר שלא אכלה ממשתה של אחשורוש, כי היתה עדיין בתענית, והיה זה ביום ט"ז ניסן, וא"כ האיך הזמינה והאכילה לעכו"ם ביום טוב, אבל ידוע אף דלכם ולא לעכו"ם, אבל לעבדים כנענים הי' מותר לבשל ביום טוב, דהם בכלל מצות, ואם חטאו ופרקו עול, מ"מ הם בגדר עבדים, וחיובים במצות, כמ"ש בישראל מומר, אעפ"י שחטא ישראל הוא, וכן בעבד, ומותר לעשות מלאכה בעבורו ביום טוב, ולכך אסתר שהזמינה לאחשורוש לבוא למשתה בט"ו בניסן, כדי שלא תעשה איסור, מה עשתה, זימנה המן ג"כ, ולו מותר, היותו עבד, ולשמא ירבה לא חיישינן, כמ"ש הפוסקים דנתבשלו יפה, אי"כ בדין עשתה, ולא בא מכשול לחלל יום טוב ח"ו, כי היא ונערותיה ומשרתי הכל ישראלים ומקיימי דת יהודית עיין שם, עיין שו"ת מנחת יצחק חלק ד' סימן מ"ז.

יש להעיר על שיטת היערות דבש: דהרי קימ"ל אורי"ח סימן תקי"ב דבשביל עבדו ושפחתו הכנענים אסור לבשל להם ביום טוב, ורק להרבות בשבילם מותר, ולנכרי אפילו להרבות אסור, כך מקשה בחשוקי חמד מגילה ט"ו ע"מ ב', עי"ש שתי"ך בעוד כמה אופנים איך היה מותר לאסתר לבשל בשביל אחשורוש והמן.

האם יש איסור לאכול ממה שבישל עבד כנעני משום איסור בישול עכו"ם?
בפרשתן כ"ה מ"ז לעולם בהם תעבודו.

יש לחקור האם מותר לאכול מתבשיל שבישל עבדו הכנעני או דילמא אסור משום דהויא כמו בישול עכו"ם דאסור.

הנה שיטת הר"ר אברהם ב"ר דוד מובא בתוספות עבודה זרה ל"ח ע"מ א', ובטור יורי"ד סימן קי"ג דבישול עכו"ם אסור דווקא כשהעובד כוכבים מבשל בביתו, אבל כשהוא מבשל בביתו של ישראל אין לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכילנו דברים טמאים, א"כ **בודאי שאין איסור לאכול ממה שבישל העבד משום דזרכו של העבד לבשל בביתו של ישראל**.

אבל התוס' שם כתבו: ולא הודה לו ר"ת דודאי כיון שהעובד כוכבים מבשל לא חלקו כלל חכמים בין רשות הישראל לרשות העובד כוכבים כי לעולם יש לחוש שמא לא יזהר גם בביתו של ישראל כמו בביתו של עובד כוכבים, א"כ לפי זה יש לדון האם בעבד זה נמי שייך.

הנה הרא"ה בספר ב"ק הבית ד' נ"ח ב' כתב שמעתי בשם הר"י בר מנוח שאין דין בישולי עובדי כוכבים בעבדו ושפחתו הקנויים לו כיון שעושיין דרך כפייה לא שייך איקרובי דעתא, ומורי הרמב"ן ז"ל רואה דבריו אף על פי שאין ראוי לעשות כן, דיעבד מותר.

ובשו"ת הרשב"א חלק א' סימן ס"ח **הביא סברא זו ודחאו**: וז"ל אין דבריהם מחוורין בעינינו ואין אנו סומכין על זה, אלא שנוהגים אנו איסור בבשוליהם ואפילו בדיעבד.

ובש"ע יורי"ד סימן קי"ג ס"ק ד' איתא יש מי שמתיר בשפחות שלנו, ויש מי שאוסר, ואפילו בדיעבד וברמ"א כתב ובדיעבד, יש לסמוך להקל, ואפילו לכתחלה נוהגין להקל בבית ישראל שהשפחות והעבדים מבשלים בבית ישראל, כי אי אפשר שלא יחתה אחד מבני הבית מעט.

נשאלתי מידידי הנגיד הנכבד הרב יחיאל מיכל הלוי טאובר שליט"א ממאנסי קושיא נפלאה: על הא דאמרין בגמ' עירובין מ"ג ע"מ ב' דמשיח יכול לבא בערבי שבתות דאין טורח לישראל, דכיון דאתי משיח הכל עבדים הן לישראל, והקשה איך מותר לאכול מבישול עבדים.

מעדני אשר: נראה לתרץ, לשיטה שבביתו של ישראל אין איסור אתי שפיר דסתם עבדים בביתו של ישראל, וכן לשיטה שבעבדים ליכא כלל איסור אתי שפיר, ולשיטה שאוסר אפשר לתרץ דהישראל ידליק את האור הם רק יכינו את הבישול, ועוד שהם יעזרו בשאר דברים.

ישמח לב מבקשי ה'

הופיע הספר הנפלא

אבני שהם חלק ה'

חידושים - חקירות - פלפולים - ברורי הלכה

בעניני חג השבועות והמסכתאף

ערוך בטוב טעם ובשפה ברורה

מאת ידידינו פה מפיק מרגליות המפורסם בשעוריו המתוקים

הגאון רבי ישעיה שלאמאביץ שליט"א אנטווערפן

ספר שנוחץ לכל תלמיד חכמים ובפרט למגידי שיעורים

העלון נודב לעילוי נשמתו הטהורה

של האי גאון אדיר, צדיק חסיד וקדוש

רבי **שמחה בונם לייזרזון זצ"ל**

המשייע הרוחני בישיבת "שפת אמת" בירושלים

נלב"ע ביום כ"ט אייר תש"ז בשנת השלושים לימי חייו

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו יחידו העסקן הדגול והנמרץ הפועל גדולות ונצורות למען הכלל והפרט עוסק בצרכי ציבור באמונה בנש"ק ידידינו הרב **אברהם יוסף לייזרזון** שליט"א יו"ר החינוך העצמאי בארץ ישראל

אם שולח משלוח מנות בפורים לעבד כנעני האם קיים המצוה?

יש לחקור אם שולח משלוח מנות לעבדו הכנעני האם קיים מצות משלוח מנות או דילמא לא קיים דעבד כנעני אינו בכלל רעהו.

הנה כתב הפרי מגדים סימן תרצ"ה א"י ס"ק י"א נסתפקתי אם עבד כנעני בכלל רעהו במשלוח מנות ומבעי לי אם יוצא ידי חובתו בבו חורין ששלח לעבד כנעני, שוב ראיתי דכתב הרא"ם בפרשת משפטים שמות כ"א כ' דעבד כנעני בכלל רעהו הוא, וכן אמרין בבבא קמא פ"ז ע"א דהחובל בעבד כנעני חייב בבושת לרבנן, כיון דהוא בכלל אחיו, וכ"ש שהוא בכלל רעהו.

ובמקום אחר נסתפק אשל אברהם אורי"ח סימן קנ"ו אם עבד כנעני אם הוא בכלל ואהבת "לרעך" כמוך, וראיתי להרא"ם שמות כ"א פסוק כ' רעהו ולא עכו"ם, הא עבד דחייב במצות בכלל רעך הוה.

אבל בשו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב סימן קמ"ד ס"ק ד' חולק עליו על הפסק לגבי משלוח מנות: וז"ל דלא נהירא דזיל בתר טעמא, דמשלוח מנות להצמיח מידות האהבה והאחוה בישראל, ולא שייך זאת בעבדים, דואהבת לרעך כמוך כתיב, וסתם עבדים פריצים וחשודים כדאמרין בירושלמי דאין מוסרים שבועה לעבד, ואיך צייתה תורה לאהוב אותם, ואף שיש מצוה לפרנסם כדאמרין בגמ' גיטין י"ב אבל לא מצינו שיהיה מצוה לאהוב אותם, ולעשות שלום ואחדות עמהם, ולענין מתנות לאביונים, יותר סברא דמקיים אם נותן לעבד.

ובמנחת חינוך מצוה תל"א **כתב** דעבד שנתחייב במצות גם כן בכלל מצות אהבת רעים דעבד נקרא רעהו כמבואר בגמ' ב"ק פ"ז ע"מ א'.

מדוע עבד שקיבל מכה על האוזן אינו יוצא לחירות הרי העבד

תפוס בעצמו?

איתא בגמ' קדושין כ"ד ע"מ ב' תנו רבנן הכהו על עינו וסמאה, על אזנו וחרשה, עבד יוצא בהן לחירות, נגד עינו ואינו רואה, כנגד אזנו ואינו שומע, אין עבד יוצא בהן לחירות.

יש להקשות: לפי מה דמבואר בגמ' שם דהמבעית את חבריו, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, אם כן למה אמרו שאם הכה כנגד אזנו, אין יוצא העבד לחירות, שלא יהיה גרוע יותר מהמבעית חבריו, שאכן פטור מדיני אדם אבל חייב בדיני שמים, כמו כן יהיה חייב בדיני שמים לשחרר את העבד, ולא מצינו בשום מקום שהוזכר כן.

עוד קשה: לפי שיטת רש"י בבא מציעא צ"א, ב ד"ה רבא) שבכל חיוב לצאת ידי שמים, אי תפס לא מפקינן מיניה, ואם כן, כיון שהעבד תפוס בעצמו יוצא לחירות, שהרי אם תפס לא מפקינן מיניה, כך מקשה בשער המלך עבדים ה, ז', וכן ברש"י קדושין כ"ד ע"מ ב'.

איכא כמה תרוצים:

- א. בעבד אין חיוב לצאת ידי שמים לשחררו, כיון שיש מצות עשה של לעולם בהם תעבודו, כך תירץ בשער המלך הנ"ל.
- ב. חיוב בדיני שמים יש רק בדבר שהוא חיוב ממון, אבל בדבר שהוא חיוב קנס, לא שייך כלל חיוב לצאת ידי שמים, משום שכל הקנס הוא חידוש, ואין לך בו אלא חידושו שחייב בדיני אדם, אבל אין להוסיף ולומר שחייב בגרמא לצאת ידי שמים, כך תירץ ברש"י קדושין כ"ד ע"מ ב', עייש מה שתירץ עוד.

האם על מצוה דרבנן נמי אמרינן כל ישראל ערבים זה לזה?

בפרשתן בחקותי כ"ז ל"ז וכשלו איש באחיו.

בגמ' סנהדרין כ"ז ע"ב, וכן שבועות ל"ט ע"א ילפינן מכאן שכל ישראל ערבים זה בזה.

הנה הצ"ח ברכות מ"ח ע"מ א' **מחדש:** דכלל ישראל לא נכנסו בערבות, כי אם על מצות שהן מן התורה, אבל על מצות שהוסיפו חכמים מדבריהם לא נכנסו בערבות, וכן משמע בגמ' סוטה ל"ז ע"ב בתוס' בד"ה אמר רב מרשיא, שעל תרי"ג מצות קבלו ערבות ע"ש, והרי מצות דרבנן אינם נכללים במספר תרי"ג מצות.

וטעם הדבר שאין ערבות על מצוה דרבנן: הוא משום דהרמב"ם פסק והובא בשי"ע ח"י"מ ס"י קל"א סעיף י"ג מי שלא פירש קצב הדבר שהוא ערב כגון שאמר כל מה שתתן לו אני ערב וכו' להרמב"ם אין זה הערב חייב כלום וכו', ומעתה בשלמא תרי"ג מצות כבר שמענו וידענו קצבה שפיר נשתעבדנו בערבות, אבל מצות שעתידין חכמים לגזור זה דבר שלא היה לו קצב בשעה שקבלנו הערבות, לכך לא חל ערבות על מצות שהם מדרבנן.

וכן כתב בשו"ת זרע אברהם יצחקי אורח חיים סימן י"ב מובא בספר ארעא דרבנן ח"א סימן תפ"ט.

ובשו"ת כתב סופר אורי"ח סימן כ"ט **תמה עליו:** וז"ל: ומלתא דתמוה לי מאז אזכיר פה, והוא על הצ"ח ברכות מ"ח שהעלה בפלפולו דברבנן ליכא ערבות שלא קבלו ערבות דרבנן והיה בהעלם ממנו במח"כ לפי שעה סוגיא שם דהיכא דיש חיובא כמו בברכת קידוש ומצה מוציא בברכת הלחם ושל יין משום ערבות הגם דברכות אלו דרבנן ניהו וצ"ע על בעל הצ"ח, ועכשיו ראיתי בכפות תמרים ב"ה במקומו דברבנן ליכא ערבות ודבריו נפלאו ממני שהוא נגד סוגי של רש"י שם.

וכן בשו"ת מהרש"ם חלק ד' סימן ק"ה תמה עליו וז"ל באמת ש"ס ערוך בר"ה כ"ט ורש"י דכל הברכות אפילו אם יצא מוציא מטעם ערבות, ורק בברכת הנהנין לא מוציא דלא ליתנהי ולא לברך יעו"ש ברש"י, וכל הברכות מדרבנן, ומוכח דגם דרבנן נעשו ערבים זה לזה, ותמנהי על הצ"ח שלא דיבר מזה.

ובברכי יוסף אורח חיים סימן קכ"ד תמה על הזרע אברהם וז"ל מאי דפשיטא ליה להרב דבמידי דרבנן ליכא ערבות והגדיל התימה, ואסברא ניהלן דבקבלת התורה בסיני על ערבים בתוכה לא הוה כי אם אדאורייתא לחוד ותיסגי לן שקבלו גזרותיהם דרבנן כשאלו שחלה אלתו וכו' אבל לגזור שיהיה ערבים אין בידם וכו', יש להשיב דמלבד אשר כח בהם בגדולי הדורות ראשי ישראל לגזור, קדמה ואתיא מימרא דרחמנא דברים י"ז י"א לא תסור וכו', כדאמרו בגמ' שבת כ"ג א' היכן ציונו, לא תסור, וא"כ הוא ציווי כולל לשמוע דברי חכמים, וגודא רבא שדי עלן רחמנא בכללות לשמוע דברי חכמים.

**מדוע בזמננו כשירודים גשמים
אין מברכים ברכת הטוב והמטיב?**

בפרשתן בחקותי כ"ו ד' ונתתי גשמיכם בעתם וגו'.

איתא במשנה ברכות נ"ד ע"מ א' כשירוד גשם אומר ברוך הטוב והמטיב.

ובמשנה ברורה סימן רכ"א ס"ק א' כתב אפרש דבא"י שמצוי שם יובש גדול וכשבא עת הגשמים והגשם יורד בזמנו כל אחד שמח בו אפילו בסתמא צריך לברך בפעם ראשון כשירוד ונקט לשון זה לאפוקי אם יורד עוד הפעם למחר וליומא אחרא ומפמ"ג משמע דאפילו בפעם ראשון א"צ לברך כשהשנים מסודרות כתיקונן ועיין בבח"ל.

הנה איתא בספר כלבו סימן פ"ו, מובא בבית יוסף סימן רכ"א וז"ל ויש אומרים שאין ברכת הגשם נוהג עתה בינינו, לפי שאנו תדירין במטר ואין אנו מתאווים לו ושמחים כדרך שמחים באותן הארצות שיש להם יובש גדול ועצירה רבה עד שצריכין רחמים על המטר אבל אנו אין אנו צריכין לכך ולפיכך ברכת המטר אינה נוהגת.

וכן כתב הסמ"ק סימן קנ"א הל' ברכות בקשות דברכת הגשם אינה נוהגת עתה ולא נתן טעם למה.

וכן כתב הרמ"א אור"ח סימן רכ"א וז"ל ומה שאין אנו נוהגים בברכת הגשמים בזמננו דמדינות אלו תדירים בגשמים ואין נעצרים כל כך.

ובערוך השלח תמה עליו: וז"ל וזה דוחק גדול שהרי כמה שנים יש אצלנו עצירת גשמים, ע"ש.

**מדוע לא חייבו להפסיק לשאול גשמים שלושים יום קודם פסח
כדי שלא יתרטבו עולי רגלים?**

איתא במשנה תענית י' ע"מ א' רבן גמליאל אומר בשבעה במרחשוון מתחילין בשאלת גשמים חמישה עשר יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבארץ ישראל לנהר פרת.

יש להקשות: כמו שאין שואלין גשמים ט"ו יום אחר החג, כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת ולא יתרטב מהגשמים, ה"נ נפסיק מלשאול גשמים ט"ו יום לפני החג, כדי שלא יעכב בעד אלו שעולין לרגל, כך מקשה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א מובא בספר דף על דף ב"מ כ"ח ע"מ א'.

איכא כמה תרוצים:

- א. יהודי שעולה לרגל לבית המקדש אשר בירושלים, אינו מפריע לו לא גשם ולא שלג, לא מטר ולא ברד, כך תירץ הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א מובא בספר דף על דף ב"מ כ"ח ע"מ א'.
- ב. בחורף אדם יוצא עם מעילים ואין לחוש שירטב, משא"כ בקיץ אדם יוצא בלא מעיל, אז אם אחר החג יתקדרו השמים בגשמים הוא ירטב, כך תירץ הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א מובא בספר דף על דף ב"מ כ"ח ע"מ א'.
- ג. נראה לתרץ דכשיש כבר גשם ולבטלו זה אין עושים לכן לא רצו להפסיק מלשאול קודם הפסח, משא"כ למנוע הגשמים זה אפשרי, למנוע לדחות שירד לאחר זמן, מעדני אשר.
- ד. לעלות לרגל לא חששו שיהיה בדרכים גשמים, ואף שיכולים חלילה למעוד מהגשם וכדו' לא חששו לכך, דשליחי מצוה אינם ניזוקין פסחים ח' ב' אולם כשחוזרים מירושלים לבית, הרי איכא מ"ד דסובר דשלוחי מצוה אינם ניזוקים דוקא בהליכתן, אבל לא בחזרתם שם, ולכן חששו שינזקו חלילה מהגשם על הדרכים, ולכן לא מבקשים עד ז' חשון, שיוכל כל אדם לחזור לביתו בשלום, כך תירץ ידידי הגאון גמליאל הכהן רבינובץ שליט"א מח"ס הנפלא גם אני אודך.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין א' הוואה פחות משתות. אל תונו איש את אחיו. (כה יד) והנה נפסק בשו"ע ח"מ רכו' ב' כמה תהיה אונאה ויהיה חייב להשיב שתות אבל פחות מכן אינו חייב להשיב, שפחות משתות הדרך למחול, והנה ברמב"ם פ"ז מגניבה משמע שפחות משתות רוב בני"א מוחלין, ומשמע דרק רובם מוחלים אבל לא כולם, וצ"ע דאם זה רק רוב, הרי ק"ל דאין הולכין בממוץ אחר הרוב.

ב' דברי המשך חכמה לגבי גר שירש את אמו. ואיש כי לא יהיה לו גאל (כה כה) וברש"י (ומקורו מת"כ) וכי יש לך אדם מירשאל שאין לו גואלים וכו', וביאר המשך חכמה מדוע לא העמיד התו"כ בגר, וביאר דכיון שמדובר בשדה אחוזה א"כ בגר ל"ש שיהיה לו שדה אחוזה, והק' הא עדיין שייך שיהיה לו ע"י שירש את אשתו או ירש את אמו. ולכאור' ד' המשך חכמה צע"ג דכיצד משכחת לה גר שירש את אמו הרי אם אמו ישראלית א"כ גם הוא ישראל גמור ואינו גר, ואם אמו נוכרית או אף אם נתגירה שוב אין היא אמו מצד הדין דהוי כקטן שנולד ואינו יורשה וגם לא משכחת לה שדה אחוזה בהיותה גיורת.

ג' מצות עמל התורה מדאורייתא. 1. אם בחקתי תלכו וגו' וברש"י שתהיו עמלים בתורה, צ"ע מכיון שזהו מצוה ללמוד דווקא באופן של עמל התורה א"כ מדוע אין זה מצוה מפורשת בתורה ללמוד בעמל דווקא. 2. מניין לתו"כ ש'בחקתי תלכו' זה עמל התורה אולי הכוונה לימוד התורה סתם. 3. כמו"כ קשה לגבי החיוב עבדו את ה' בשמחה, הא מכיון שנענשים תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה, א"כ מדוע אין אזהרה מפורשת על דבר זה בתורה לעשות המצוות בשמחה.

ד' עץ בן יומו לגבי ערלה. ועץ השדה יתן פריו (כו ד) בתו"כ איתא שהאילנות יהיו כמו אצל אדם הראשון שיהא נוטע אילן ועושה פירות בן יומו, צ"ע מה הריחוק שיהא בזה, הרי הפירות יהיו ערלה ג' שנים ויהיו אסורים.

ה' בית שני גומלי חסדים ושנאת חיים-הייחבן. ונתתי את עריכם חרבה והשימותי את מקדשיכם. ובגמ' יומא ט. ע"ב בית ראשון חרב מפני ג' עבירות חמורות, אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. וצ"ע מה שייך לומר על בית שני עוסקין בגמ"ח, ולעומת זאת שהיה שנאת חיים הרי זה תרתי דסתרי.

ו' חידה: מתי מצוה לזמור אילן בשביעית?

ז' חידה: איזה דבר פעמים מותר באכילה ופעמים אסור באכילה.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
 3. כל חודש, בראש חודש תיערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
 5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו. אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בלי"נ.
- תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח סיון**

מכתבים למערכת

האם ביו"ט נמי אמרנו עשה יום טוב חול ואל הצטרך לבריות

מה שחקרתם בהא דאיתא בגמ' שבת ק"ח, פסחים ק"ב א' אמר רבי עקיבא עשה שבתך חול ואל הצטרך לבריות דיש לחקור האם ביום טוב נמי נאמר הלכה זו או דילמא לא נאמרה הלכה זו רק לענין שבת דוקא, שלא נצטוונו בה על השמחה, משא"כ יו"ט שיש בו מצות שמחה לא יעשונו חול כי חייב לשמח בו, והבאתם דיש פוסקים דסבירא ליה דביו"ט זה לא נאמר.

הגאון

המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת נראה להעיר דיש גמי מפורשת דמשמע דאף ביום טוב שייך עשה יו"ט חול ואל הצטרך לבריות, דהנה איתא במשנה פסחים ע"ט ע"פ ב' דאפילו עני שבישראל לא יפתחו לו מארבע כוסות, ובגמ' ק"ב ע"פ א' מקשה פשיטא ומתוך הגמ' לא נצרכא אלא אפילו לרבי עקיבא, דאמר עשה שבתך חול ואל הצטרך לבריות, הכא משום פרסומי ניסא מורי, חזינון דאף ביום טוב זה שייך, וכן כתב המאירי ב"ב ט"ז ע"פ ב' וז"ל לעולם היא אדם זהיר בכבוד שבת ויו"ט דרך צחות אמרו כל מונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד יום הכפורים חוץ מהוצאת שבת ויו"ט שאם פחת פחתין לו ואם הוסיף הוסיפין לו ומימ' יזהר שלא יצטרך לבריות במקום אחר אמרו עשה שבתך חול ואל הצטרך לבריות, וכן משמע בטור אור"ח סימן תקפ"ט דגם ביו"ט זה שייך.

מדוע היה צריך רבי שמעון להתלבש עם בגדים בשעת תפילה הרי היה מוכסה בעפר

מה שהקשתם על מה שכתב המהרש"א שבת ל"ג ע"פ ב' על הא דאיתא בגמ' דרבי שמעון בר יוחאי כשהתחבא במערה מפני הרומאים היו מפשית את בגדיו והיה גופו מוכסה בעפר עד צווארו ולומר כל היום כשהגיע זמן צלויי לבש הבגדים, וכתב המהרש"א הא דהיה צריך לכסות את עצמו בבגדים בעת התפילה, לאו משום שלא יהא לבו רואה את הערוה, דהא מכסי בחול חוץ אלא משום הכון לקראת אלהיך והקשתם לפי מה שכתבו התוס' דרבי שמעון לא להתפלל רק קרא קריאת שמע, א"כ לא שייך הכון, דרך בתפלה זה שייך ולא בקריאת שמע, וכמו שכתב הכלבו סימן י"א וכן במשנה ברה"ה אור"ח סימן צ' ס"ק ו', ותרצתם.

הגאון הצדיק רבי שבתאי איזנברג שליט"א ר"מ בשיבת צנוה נותח ור"מ במיד המרכז נחם הנפלא ביחוד הלכות

נראה להעיר דבספרי ביחוד הלכות סימן י"ג הארכתי ליישב בכמה אופנים קושיא זו, ובאחד מן התרוצים הבאתי ע"פ מה שכתב בשו"ת תורת יקותיאל סימן כ"ט ד"ה קצת דשיטת התוס' דאף בקריאת שמע שייך הכון כמו שמשמע בדבריהם דף ט' ע"פ ב' ע"פ פני ידוע שם לפי הנ"ל אתי שרי.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה לומר עוד טעם, דהרי תפילה צריך בעמידה, וכשהיה מוכסה בחול עד צווארו אין סביר לומר דכל היום היה בעמידה.

אם קיבל פני רבו בחג הסוכות האם חייב בשמיע' שוב לקבל פני רבו

כיון דהויא רגל בפני עצמו

מה שדנתם בשם הפוסקים בהא דקמ"ל ראש השנה ט"ז ע"פ ב' סוכה כ"ז ע"פ ב' חייב אדם לקבל פני רבו ברגל, האם בשמיני עצרת צריך ללכת עוד הפעם אל רבו אע"פ שכבר קיבל פני רבו בסוכות כיון דהויא רגל בפני עצמו או דילמא אין צריך ללכת עוד הפעם.

הבה"ח אברהם מנדלסון נ"י ישיבת תושיה תפוח

יש לציין מה ששמעתי מהרה"ג שמעון גולדשטיין שליט"א על הפסוק שלוש פעמים בשנה יראה כל וכורך דברים ט"ז ע"פ ב' דלכך כתוב שלש ב' לרמז כי ו' פעמים בשנה צריך להקביל פני רבו, בג' רגלים, ובראש השנה ב' ימים, ובשמיני עצרת מוכס כספך כרס הצני לתה"צ ר' צבי הירש פרבר ושק"ל על הפסוק הנ"ל.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com

לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

מי שמעוניין להצטרף אלפי המנויים נא להתקשר למערכת

מדוע אנו רואין בזמננו אנשים שמדברים לשון הרע ואין להם נגיעים בגוף

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' כל המספר לשון הרע נגיעים באים עליו, דיש להקשת הרי אנו רואין כמה אנשים מדברים לשון הרע ואין להם שום נגיע, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג יצחק חיים פוס שליט"א ירושלים מ"ח הנפלא אמרו יצחק ע"פ ב' דה

יש לציין דבספר ראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ג ד"ה מה קשה ובמהדרות וגשל הוא בע"מ תשפ"ח כתב תרוץ על הא דרואים כמה בני אדם מדברים לשון הרע ואין להם נגיעים ולא צרעת, אלא ודאי כי הצרעת והנגע קבוע בנפש, ובעלותה כל לילה למעלה בדילים ממנה כל הקדושים ומכריזים עליה וכו' או לאחר פטירתה מן העולם אם לא עשתה תשובה הראויה, ועיין בשיטה מקובצת ערךין ט"ז אות ד' בשם הרא"ש שהקשה דמצוני שהמרגלים דיברו לשון הרע על ארץ ישראל ולא לקו בצרעת.

מדוע רבי שמעון כשהיה במערה היה מתפלל

חרי מי שתורתו אומנתו אסור להפסיק להתפלל

מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' שבת ל"ג ע"פ ב' דרבי שמעון בר יוחאי כשהתחבא במערה מפני הרומאים היו מפשית את בגדיו והיה גופו מוכסה בעפר עד צווארו, ולמר כל היום, כשהגיע זמן צלויי לבש הבגדים, דיש להקשות מהא דאמרנו בגמ' שבת י"א ע"פ א' דמי שתורתו אומנתו כמו רבי שמעון בר יוחאי אינו מפסיק באמצע לימודו כדי להתפלל, א"כ מדוע הפסיק רבי שמעון באמצע הלימוד כדי להתפלל, ותרצתם בחמשה אופנים.

הבה"ח מרדכי קליין נ"י ישיבה גדולה בעלזא אשדוד

נראה לציין בזה עוד תרוץ מכ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א לעיקר אין ברעפון ל"ג ע"פ ב' שש"ז שהקשה קושיא זו, ותירץ דהני שתורתם אומנתם שאין צריכים להפסיק זה דוקא כשאוחזים באמצע הלימוד, אבל כשעדיין אין לומדים כגון אם קמו בבוקר וכבר הגיע זמן תפלה או שכבר גמרו ללמוד כלילה ועדיין זמן תפלת ערבית חייבים להתפלל תיקף קודם שכבם, ולפי זה לא קשה מיד.

מדוע כהן גדול אסור לטמאות לאשתו הרי לשיטת הרמב"ם כל אשה כשמתה

הויא מת מצוה ולמת מצוה מותר לכהן גדול לטמאות

מה שהקשתם בשם המנחת חינוך לשיטת הרמב"ם פ"ב מה אכל הלכה ו' דאשתו של כהן מתטמא לה על כרחו ואינו מטמא לה אלא מדברי סופרים, עשאוה כמת מצוה, כיון שאין לה יורש אלא הוא, לא תמצא מי שיתעסק בה, דיש להקשות, מדוע כהן גדול אסור לטמאות לאשתו הרי לשיטת הרמב"ם כל אשה כשמתה הויא מת מצוה ולמת מצוה מותר לכהן גדול לטמאות.

הגאון רבי יהושע העשיל פארווא שליט"א מאנטשטר

נראה לתרץ דהנה ככהן גדול יש מצוה דגדלהו משל אחיו גם בעושר ואם אין לו אחיו הכהנים מעשירים אותו, וברבנו בחיי על הפסוק דגדלהו וקרא ב"א י' מביא מעשה בפניחס הסתת שנמנו אחיו למנותו כהן גדול, הלכו ומצאוהו חוצב אבנים בהר, ומילאו לו אותו מחצב דיגרי זהב, א"כ לגבי כהן גדול לא קיים החשש שאשתו לא תמצא מטפלים.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ, דהנה אשתו של כהן אינה כמת מצוה גמור, כמו שמבואר בתוס' יבמות דף פ"ט ע"ב ב"ה כיון אלא שרק "עשוה" כמת מצוה, משום שמסתמא לא תמצא מי שיתעסק בשבילה, אע"פ שלא קרא אב יוש קוברין, ונראה שההטעם למה הקילו בכהן לטמא לאשתו אע"פ שאינה מת מצוה גמור הוא משום שאין קדושתו רבה, כמו שמבואר ברא"ש בפרשת פ' ב"א פ"ב ב' ובגלל זה התירו לו לטמאות לאביו אע"פ שהוא ספק, דשמא זינתה, משא"כ בכהן גדול שקדושתו רבה לא התירו לטמא אפילו לאמו, וא"כ ה"ה לא התירו לכהן גדול לטמאות אלא למת מצוה גמור.

הרה"ג יצחק קדמון שליט"א שלזים

י"ל דכיון שהיא אשת כהן גדול, אם כן היא אשה ידועה ומפורסמת, ואין להחשיבה כמת מצוה, דבדואי יהו לה קברים, וכמו שמצוי שכשנפטר ת"ח צריך שישים ריבוא שיבואו ללווחו (ומאן דמתני לאחרים אין לו שיעור), וגם באשת ת"ח ראוי דנהגים כבוד, דאשת חבר כהן, וממילא באשת כהן גדול ודאי אלפי מלווים יבואו לעסוק בקברתה, ולא הוי מת מצוה.

גליון זה נודב
ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב אברהם ברנשטיין שליט"א י-ם
לרגל יו"ד ההילולא רבה
דהרה"ק רבי שלזומקע מזוועהאל זצוק"ל
החל ביום כ"ז אייר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב
לעילוי נשמת
הגאון רבי דוד בן
הרב יוסף דב חיים שטייגליץ זצ"ל
נלב"ע כ"ח אייר ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הנדיב הנכבד
הרב חנוך הענין פרידמן שליט"א
בארא פארק
לזיכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יעליח בכל אשר יפנה